

Sigrun Lobst, Landschapsarchitecte en beheerder Natuurmonumenten SN10G, Rotterdam

Duurzaam Natuurlijk Veilig

*There is always a certain risk in being alive.
And if you are more alive there is more risk.
(Ibsen)*

Natuurspeeltuin De Speeldernis Rotterdam

De feiten:

Een speeltoestel in de zin van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (hierna: WAS) is:

“een inrichting bestemd voor vermaak of ontspanning waarbij uitsluitend van zwaartekracht of fysieke kracht van de mens gebruik wordt gemaakt.” (artikel 1 c WAS).

In de zogenaamde Reikwijdtenotitie bij het WAS geeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan, dat een speeltoestel een permanente constructie is, publiek toegankelijk moet zijn en geen duidelijk sporttoestel of speelgoed is.

In het factsheet “Spelen in de bossen” (2008) geeft de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) de volgende drie aanvullende criteria die speelelementen tot speeltoestellen maken:

1 Doelbewust: het element is doelbewust geplaatst door de beheerder van het terrein opdat kinderen ermee kunnen spelen.

2 In een constructie verwerkt: alles wat herleidbaar uit twee of meer delen is samengevoegd en met elkaar of met de omgeving is bevestigd en niet door kinderen is los te maken.

3 Expliciet uitnodigen tot spelen (duidelijke speelwaarde): een gewone houten zitbank of gewone prullenbak kent geen duidelijke speelwaarde of bewerking/aanpassing en brengt daarmee ook geen speelrisico's met zich mee zoals vallen, beknelling en snijden.

Voldoet een element aan een van de drie criteria, is het als speeltoestel te beoordelen, maar ook...

“indien een speelelement niet onder het WAS valt, maar op een locatie staat waar één of meer speeltoestellen zijn geplaatst, wordt uitgegaan van de mogelijke speelrisico's van dit speelelement.

Dat wil zeggen dat

- 1. het beoogde gebruik,**
- 2. de toepassing van het toestel en**
- 3. de mogelijke speelrisico's die samenhangen met de locatie van een toestel**

een grote rol speelt in het bepalen of een toestel een speeltoestel is volgens het WAS of niet.”

In het factsheet “Spelen in de bossen” van de VWA (2008) is een lijst opgenomen met 6 categorieën “natuurlijke speelaanleidingen”, waarvan vijf die niet onder het WAS vallen, die min of meer overeenstemmen met bovenstaande.

Het is dus een speelaanleiding indien het valt onder 1 of meer van de volgende vijf categorieën:

1 Toestellen, die als element van hun spel door kinderen onder toezicht worden vervaardigd

2 Datgene dat niet als constructie is aan te merken, tenzij het door een doelbewuste bewerking door de mens een speelobject is geworden of daarvoor bestemd;

3 Constructies zonder duidelijke speelwaarde en –risico's;

4 Constructies door de natuur zelf ontstaan;

5 Tijdelijke constructies.

1 Toestellen, die als element van hun spel door kinderen onder toezicht worden vervaardigd (bijv. hutten en vloten);

2 Datgene dat niet als constructie is aan te merken (losse materialen, omgetrokken bomen, etc.), tenzij het door een doelbewuste bewerking door de mens een speelobject is geworden of daarvoor bestemd; uitzondering is bewerking tbv beperking risico

niet

niet

niet

3 Constructies zonder duidelijke speelwaarde en –risico's (doolhoven of hutten van wilgentakken, vogeluitkijkplaatsen, etc.);

wel

niet

niet

Niet ?

niet

4 Constructies door de natuur zelf ontstaan ("speel" eilanden, tegen elkaar gevallen bomen, etc.);

5 Tijdelijke constructies (door kinderen, bezoekers, groepen zelf gebouwd).

Let op : speeltoestel of niet,
de risico's die van een bepaald element uitgaan zijn dezelfde!

	Speeltoestel	Speelaanleiding
Keuring	Vereist (alleen door AKI)	Risicoanalyse voldoet
Logboek	Verplicht (identificatie, onderhoud, ongevallen)	Wenselijk
Inspectie	Verplicht (jaarlijks door deskundige)	Wenselijk

Wat is een aanvaardbaar risico?

Volgens het concept *Duurzaam Natuurlijk Veilig* :

- Het risico moet voor de kinderen duidelijk herkenbaar, dus niet verborgen zijn.
- De ernstgraad van het mogelijke letsel moet in verhouding staan met de speel/ leerwaarde van het risico.
- Er moeten maatregelen genomen worden, om in geval van een ongeluk de gevolgen daarvan te beperken. (Toezicht, EHBO)

Risicoanalyse voor speelaanleidingen en inrichtingselementen

[naam speelnatuur]

Schema voor de toetsing van een risico op basis van de beoordelingscriteria.

RISICO	Ernstgraad →	1		2		3	
		Geen artsbezoek nodig		Bezoek arts/ ziekenhuis nodig		Zwaar letsel, niet herstelbaar, dood	
	Blootstelling →	1	2	1	2	1	2
		Zelden/ soms	Vaak/ meestal	Zelden/ soms	Vaak/ meestal	Zelden/ soms	Vaak/ meestal
Waarschijnlijkheid ↓	Afwending ↓						
1 laag	1 mogelijk	1	2	3	4	5	6
1 laag	2 niet nauwelijks mogelijk	3	4	5	6	7	8
2 middel	1 mogelijk	3	4	5	6	7	8
2 middel	2 niet nauwelijks mogelijk	5	6	7	8	9	10
3 hoog	1 mogelijk	5	6	7	8	9	10
3 hoog	2 niet nauwelijks mogelijk	7	8	9	10	11	12

lijken gebruik/ aanpassing met spand	zo mogelijk aanpassing, anders toezicht	zo mogelijk aanpassing, anders waarschuwing/ afscherming	aanvaardbaar/ gewenst risico: geen actie nodig
--------------------------------------	---	--	--

[Let op: de kleurcode kan per voorziening verschillen en moet individueel ingevuld worden]

[naam en adresgegevens speelnatuur]

Risicoanalyse voor speelaanleidingen en inrichtingselementen [naam speelnaam]

Stap 4: bepaling maatregelen, om het risico, zo nodig te beperken

Per object (speelaanleidingen) in de tuin wordt in het vervolg een risicoanalyse uitgevoerd en het volgende schema ingevuld.

Gevaaraspect	Naam speelaanleiding		waarschijnlijkheid blootstelling	afweerdzaamheid	ernstgraad	schade volgens schema	Aanbevolen maatregel ter beperking van het risico/ aandachtspunten voor de inspecties.	waarschijnlijkheid blootstelling	afweerdzaamheid	ernstgraad	schade volgens schema
	Wat als....	Afzienbare gevolgen...									
G1	*.....	*.....				*.....					*
G2	*.....	*.....				*.....					*

Verdere aanbevelingen:
(hier komen algemene aanbevelingen betreffende het object te staan...)

Hierbij komen de volgende gevaaraspecten aan de orde:

- G1 gevaaren door materiaal (draagkracht, fundering, getrekkig onderhoud...)
- G2 gevaaren door de omgeving (opstelling object en interacties met omstanders...)
- G3 gevaaren door normaal spel
- G4 gevaaren door oneigenlijk gebruik
- G5 gevaaren door weersinvloeden
- G6 gevaaren door vandalisme
- G7 andere gevaaren

[naam en adresgegevens speelnaam] 9 van 11 18-04-2012

Aandachtspunt: waterkwaliteit en oevers

Aandachtspunt: los speelgoed

Aandachtspunt: giftige planten en doornen

Aandachtspunt: beesten en beestjes

Aandachtspunt: veilig vuur

Aandachtspunt: onoverzichtelijkheid en toezicht

Literatuur en links:

www.allesoverspelen.nl

www.speelnatuureveiligheid.nl

www.wetten.nl

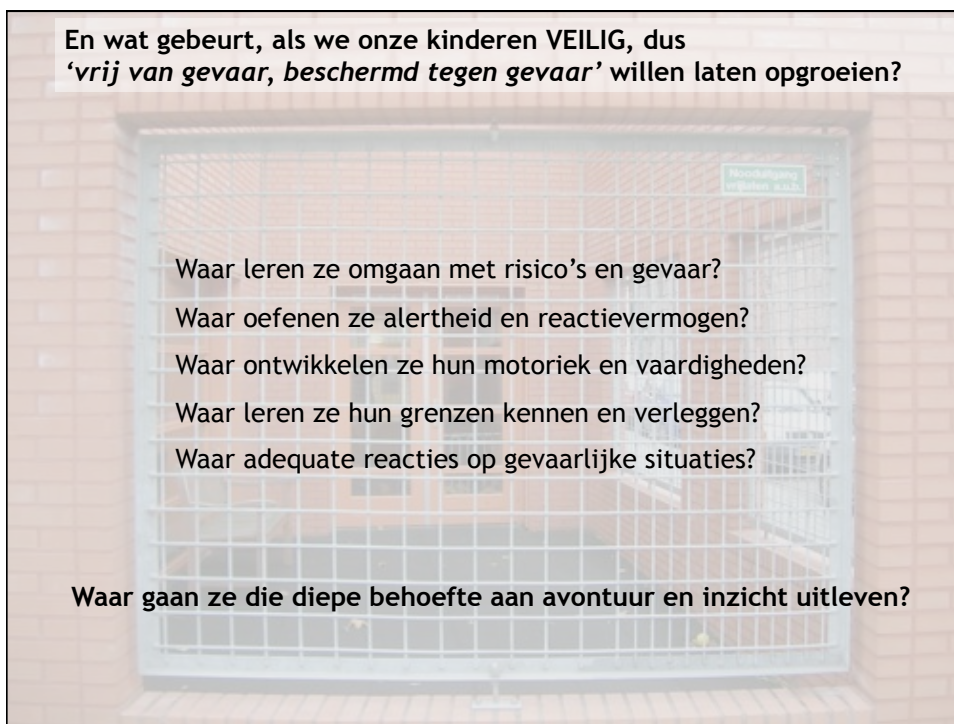
www.vwa.nl

de functie van Abenteuerlust/ risico-opzoekend gedrag

- het maken van nieuwe, ongewone ervaringen is een fundamenteel gedrag van mensen en dieren
- die behoefte zit diep verankert in een oud gedeelte van de hersenen
- dit gedrag heeft als evolutionair doel voordelen te winnen tegenover anderen, die niet zo veel durven, dus: te overleven...

'the health benefit of risk'

Wie maakt meer kans op een ongeluk?

of

Het is belangrijk te beseffen, dat een bewegingstekort een veel groter risico vormt voor kinderen, dan het bewegen zelf. (Both, 2005)

Veiligheidsparadox: Waar zijn we allemaal mee bezig....?

Interesse in extreemsporten en risicovolle vrije tijdsbestedingen neemt de laatste een enorme vlucht.....

Het ontnemen van risico's bij kinderen leidt tot volwassenen die niet om kunnen gaan met de alledaagse risicovolle situaties. Of ze gaan juist gevaarlijke situaties opzoeken om risicovol gedrag te kunnen vertonen. (Gleave, 2008)

Risico's nemen is een deel van het leven.
In staat zijn tot het inschatten en het omgaan met risico's is een vaardigheid, die mensen nodig hebben, om te overleven.
Bulten, kneuzingen, struikelen en vallen zijn deel van dit leerproces.
Door vallen en op staan wordt men wijs. (Tovey, 2008; Hayer en Keesom, 2008)

Duurzaam, natuurlijk veilig: Veiligheid kun je leren....

Door risico's te leren herkennen en te leren hiermee om te gaan, leren ze veilig te reageren op situaties, die ze in hun verdere leven nog tegen zullen komen. (White, 2008)

Wij moeten beseffen en accepteren, dat we onze kinderen de donkere kanten van het leven niet kunnen besparen...ze zullen ze toch tegen komen...

Mooie geuren en kleuren

Allergieopwekkende stoffen

Lekkere vruchten

Giftige en irriterende planten

Lieveheersbeestjes

Bijtende en stekende beesten

Mooie veertjes en schelpen

Uitwerpselen en kadavers

Schattige baby-dieren

Ontmoeting met ziekte en dood

Verfrissend water & lucht

Gevaarlijke bacteriën en virussen

Uitdaging en avontuur

Splinters, builen, open knieën...

Tips voor de aanleg van natuurspeelreinen, die voldoen aan de geldende Wettelijke regels en waar geen onaanvaardbare risico's schuilen:

Veiligheid is niet te koop, doe je het wel betalen de kinderen daar duur voor

Duurzaam Natuurlijk Veilig is een pedagogisch concept dat verder gaat dan juridische zekerheid op de korte termijn

Goede speelnatuur heeft voldoende speelwaarde zonder speeltoestellen

De aanwezigheid van een speeltoestel maakt al gauw, dat andere elementen id beurt ook als speeltoestel worden gezien.

Een goede risicoanalyse is efficiënter voor de risicobeheersing, dan een stapel certificaten (vergeet niet ook alle 'niet toestellen' mee te nemen, de risico's zijn namelijk dezelfde!)

Let op: inspecteurs zijn iets anders dan een AKI, het oordeel van een inspecteur heeft geen juridische waarde (hij kan niet keuren, niet goed- (AKI) en niet af- (VWA), ze geven wel deskundig advies (net zo als de GGD)

Vertrouw op je gevoel, twijfel je over het een of ander vraag uitsluitel bij de VWA

Vertrouw op je gezond verstand en wees goed geïnformeerd, kijk om je heen en ken je eigen kinderen en situatie

